

Arbeidsmarkedet nå – september 2023

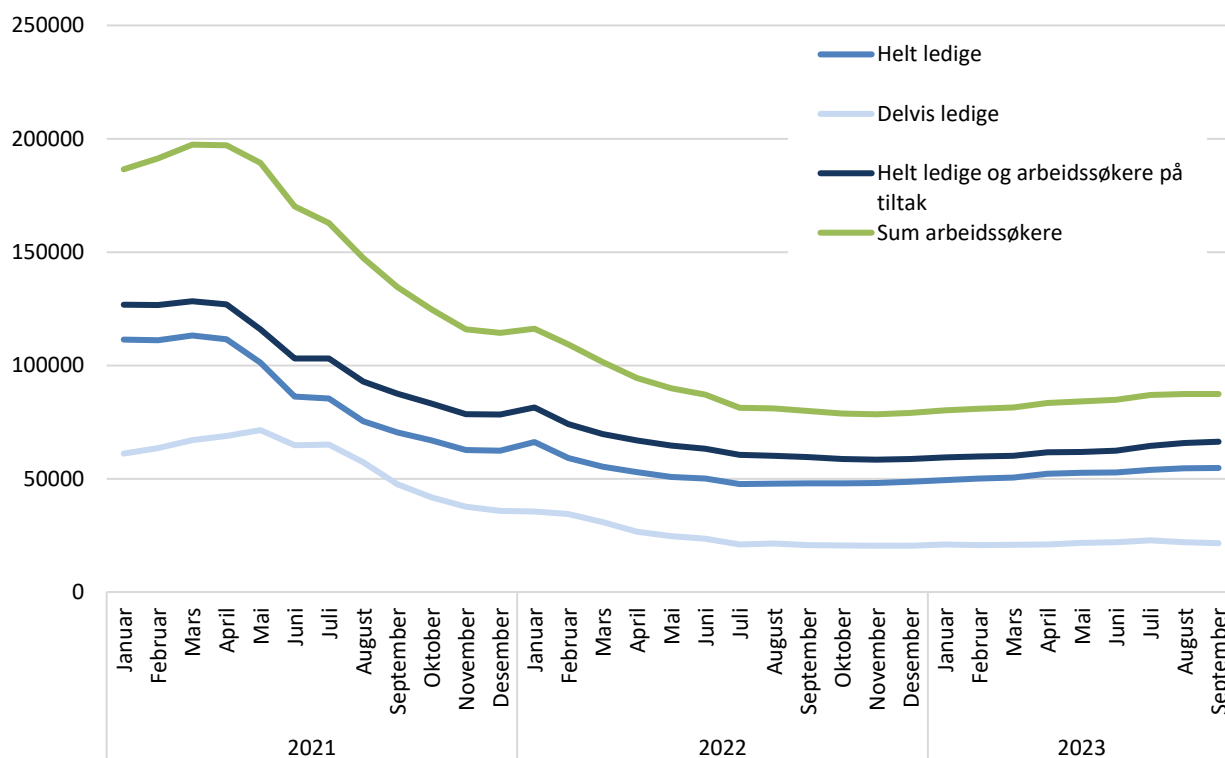
«Arbeidsmarkedet nå» er et månedlig notat fra Analyseeksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Notatet er skrevet av Johannes Sørbo, Johannes.Sorbo@nav.no, 29. september 2023.

Bruttoledigheten fortsetter å øke

Antallet helt ledige holdt seg stabilt fra august til september, mens summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (bruttoledigheten) økte med 600 personer, ifølge sesongjusterte tall (figur 1). Samtidig falt antallet delvis ledige med 400 personer. Samlet holdt antallet arbeidssøkere registrert hos NAV (helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak) seg stabilt i september.¹

Figur 1. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, bruttoledighet og summen av arbeidssøkere. Sesongjusterte tall. Januar 2021 – september 2023

Kilde: NAV

Arbeidsledigheten har økt gradvis gjennom 2023, men er fortsatt på et lavt nivå i et historisk perspektiv. Sammenlignet med utgangen av 2022, er det nå 6 000 flere helt ledige (sesongjustert). Inkluderer vi arbeidssøkere på tiltak og delvis ledige er økningen på 8 400 personer siden årsskiftet. Økningen har vært størst for personer uten registrert yrkesbakgrunn og innen bygge- og anleggsarbeid.

¹ Antallet arbeidssøkere totalt og de ulike undergruppene blir sesongjustert hver for seg. Hver enkelt undergruppe kan ha ulike sesongmønstre, og det kan være perioder der mange går fra helt arbeidsledig til delvis arbeidsledig eller motsatt. Dette fører til at en addering av de ulike sesongjusterte komponentene ikke nødvendigvis gir samme resultat som når en sesongjusterer totalen.

NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet // Kunnskapsavdelingen //

Postadresse: Postboks 354 // 8601 Mo i Rana

Besøksadresse: Fyrstikkalléen 1 // 0661 OSLO

Tel: 21 07 00 00 // Fax: 21 07 00 01

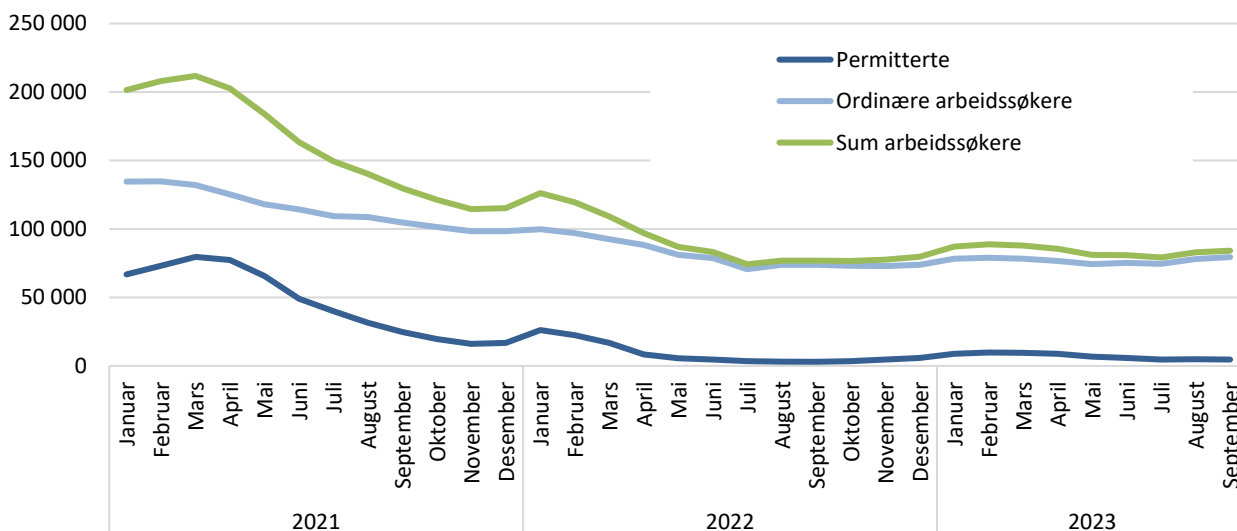
www.nav.no // nav.statistikk@nav.no

Ved utgangen av september var 52 400 personer registrert som helt arbeidsledige hos NAV (ikke sesongjustert). Det tilsvarer 1,8 prosent av arbeidsstyrken. Bruttoarbeidsledigheten, som er summen av helt arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak, var på 63 200 personer, eller 2,1 prosent av arbeidsstyrken. I tillegg var 20 900 personer registrert som delvis arbeidsledige, noe som utgjør 0,7 prosent av arbeidsstyrken. Til sammen var 84 100 personer registrert som arbeidssøkere hos NAV, noe som tilsvarer 2,9 prosent av arbeidsstyrken.

Antallet permitterte holder seg stabilt

Ved utgangen av september var det registrert 4 600 permitterte arbeidssøkere hos NAV, noe som utgjør 0,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 2). Dette er omtrent på samme nivå som i juli og august (ikke sesongjustert), men 1 500 flere enn på samme tid i fjor. 900 av de permitterte har yrkesbakgrunn fra industriarbeid, mens 800 har bakgrunn fra bygge- og anleggsarbeid og 700 fra ingeniør- og ikt-fag.

Figur 2. Antallet arbeidssøkere fordelt på permitterte og ordinære (ikke-permitterte) arbeidssøkere. Januar 2021 – september 2023. Ikke justert for sesongvariasjoner

Kilde: NAV

Stabilt antall nye arbeidssøkere

I løpet av september registrerte 15 800 nye arbeidssøkere seg hos NAV. Justert for normale sesongvariasjoner tilsvarer det om lag 700 per virkedag. Antallet nye arbeidssøkere har så langt i år holdt seg relativt stabilt på et noe høyere nivå enn i fjor. 29 prosent av de nye arbeidssøkerne i september oppgir at de har mistet eller kommer til å miste jobben som grunn til at de registrerer seg som arbeidssøkere. 12 prosent svarer at de har sagt opp eller kommer til å si opp, mens ytterligere 12 prosent svarer at de er usikre på jobbsituasjonen sin og like mange at de er eller kommer til å bli permittert.

Utviklingen i norsk økonomi

Norges Bank hevet renten med 0,25 prosentpoeng til 4,25 prosent på sitt rentemøte 20. september. De varslet også at det mest sannsynlig kommer en heving til i desember. Prisveksten er fortsatt klart

høyere enn Norges Banks mål, og selv om veksten i norsk økonomi har avtatt er arbeidsmarkedet fortsatt stramt. Norges Bank anslår at arbeidsledigheten vil øke framover, og være noe høyere enn den var de siste årene før pandemien.

Veksten i norsk økonomi ser nå ut til å ha stoppet opp. Fra første til andre kvartal holdt BNP-Fastlands-Norge seg uendret, mens månedlige tall viser en vekst på 0,2 prosent i juli. Det var vekst innen reiselivsnæringer, tjenesteproduksjon og offentlig forvaltning i juli, mens nedgangen fortsatte i boliginvesteringene og bygge- og anleggsaktivitet.

Konsumprisindeksen (KPI) falt 0,8 prosent fra juli til august 2023, og tolv månedersveksten gikk tilbake til 4,8 prosent. Den viktigste grunnen til at tolv månedersveksten gikk ned fra 5,4 prosent i juli er utviklingen i strømprisene. Prisveksten utenom avgiftsendringer og energi (KPI-JAE) var på 6,3 prosent fra august i fjor til august i år, ned fra 6,4 prosent i juli. Matvarepriser og husleie bidrar til at denne holder seg høy, og fortsatt er godt over Norges Banks mål.

Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) til SSB viser også at arbeidsmarkedet har svekket seg noe det siste året, men fortsatt holder seg godt. Andelen sysselsatte i alderen 15-74 år holder seg stabilt på i overkant av 70 prosent, mens arbeidsledigheten så langt i år er stabil på et noe høyere nivå enn i fjor.

Utviklingen i internasjonal økonomi

Utviklingen internasjonalt er også preget av høy inflasjon, økte renter og svakere vekst. Inflasjonen har likevel falt klart tilbake. I USA var den årlige veksten i KPI på 3,7 prosent i august, mot 9,1 prosent i juni i fjor. I eurosonen var den falt fra 10,6 prosent i oktober i fjor til 5,2 prosent i august i år. Samtidig har sentralbankene satt rentene ytterligere opp, men signaliserer at man nå trolig er nær toppen. Den europeiske sentralbanken hevet nylig renten til 4,0 prosent, men antyder i pressemeldingen at rentetoppen nå er nådd. I USA ligger renten i intervallet 5,25-5,50 prosent, og det kan komme én heving til mot slutten av året.

I eurosonen økte BNP med 0,1 prosent fra første til andre kvartal, og i Tyskland fortsatte den svake utviklingen med nullvekst i andre kvartal etter to kvartaler hvor aktiviteten falt. Ulike forventningsindikatorer tyder også på en svak utvikling framover. Samtidig holder arbeidsmarkedet seg bra. Arbeidsledigheten har ikke vært lavere, og sysselsettingen er høy.

OECD har oppdatert sine prognoser for utviklingen i verdensøkonomien, og tror at veksten vil fortsette å svekke seg neste år. Økte renter vil dempe etterspørselen framover. I tillegg peker de på at det er fare for en større nedtur i kinesisk økonomi.

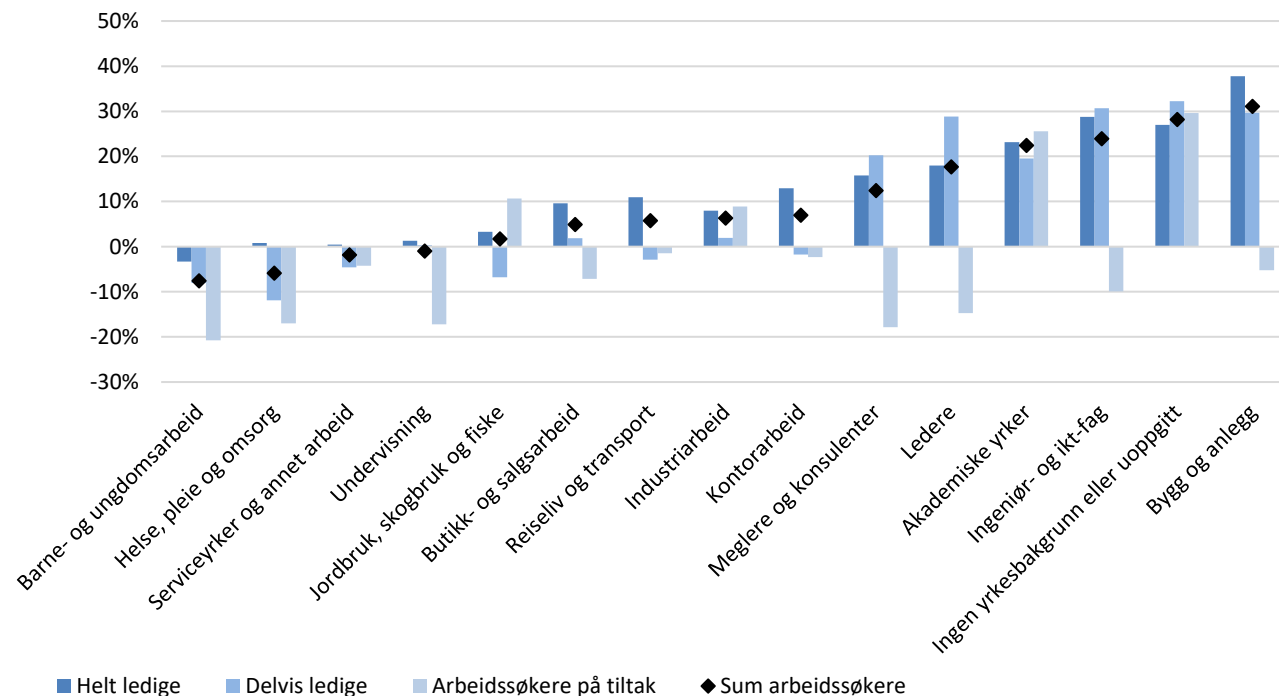
Flere arbeidssøkere uten registrert yrkesbakgrunn

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere økt mest for personer som ikke har registrert noen yrkesbakgrunn, fulgt av personer fra bygge- og anleggsarbeid. I disse gruppene har det blitt henholdsvis 300 og 100 flere ledige den siste måneden, justert for normale sesongvariasjoner.

Sammenlignet med september i fjor har antallet arbeidssøkere økt mest innen bygge- og anleggsarbeid (31 %) og for personer uten registrert yrkesbakgrunn (28 %) (figur 3). Fire yrkesgrupper har færre arbeidssøkere enn for ett år siden, og den prosentvise nedgangen er størst innen barne- og ungdomsarbeid (-8 %).

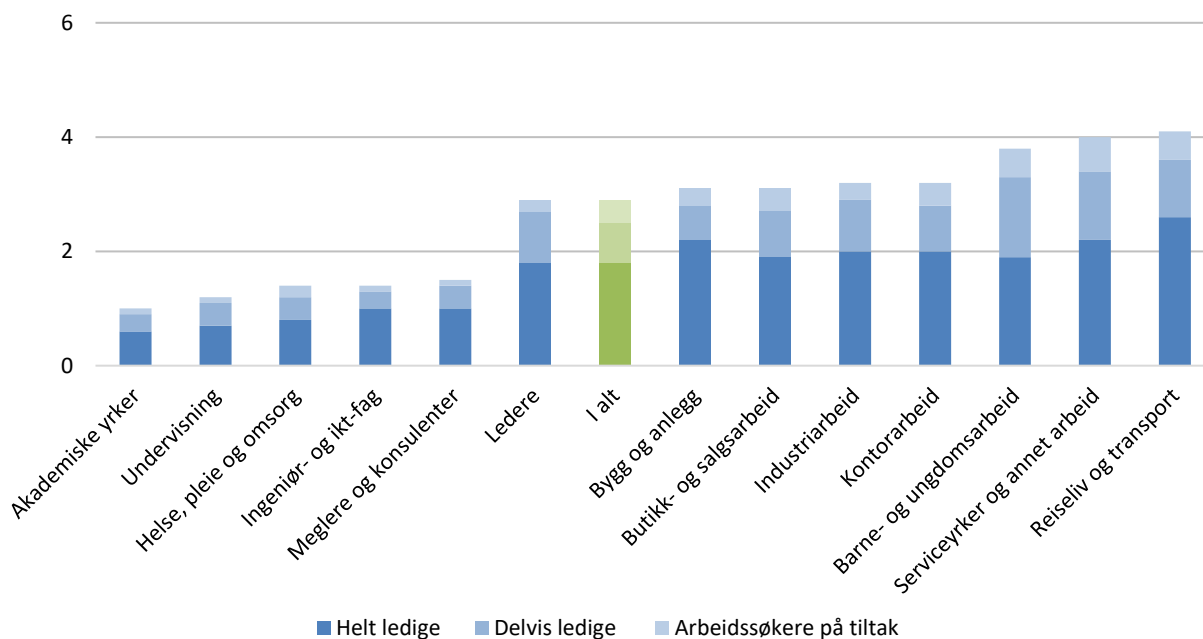
Ved utgangen av september var andelen arbeidssøkere høyest innen reiseliv og transport, samt serviceyrker og annet arbeid, med henholdsvis 4,1 og 4,0 prosent av arbeidsstyrken (figur 4). Andelen arbeidssøkere var lavest innen akademiske yrker, med 1,0 prosent.

Figur 3. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter yrkesbakgrunn. September 2022 – september 2023

Kilde: NAV

Figur 4. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter yrkesbakgrunn.² September 2023.

Kilde: NAV

² På grunn av overgang til nye tall for arbeidsstyrke er ikke yrkesgruppen jordbruk, skogbruk og fiske inkludert i denne figuren. Se «spesielle forhold» for nærmere informasjon.

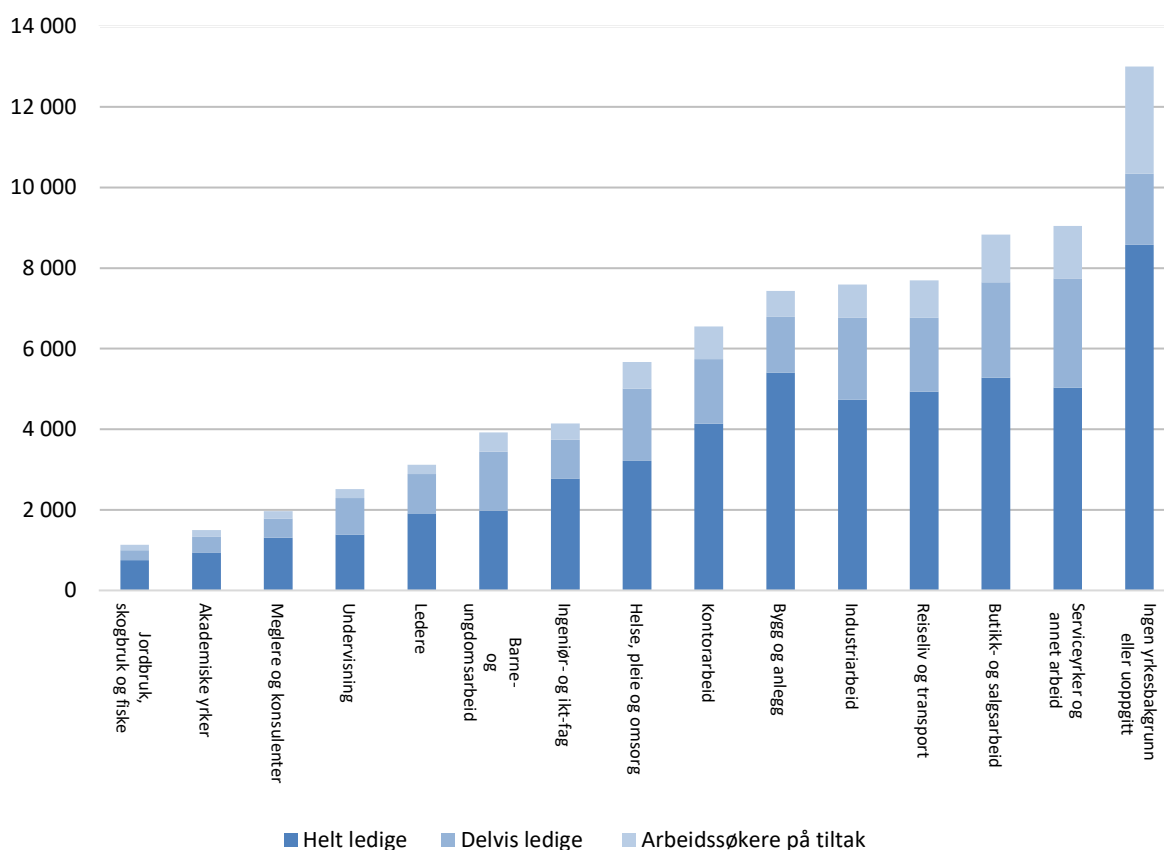
Serviceyrker og annet arbeid

Serviceyrker og annet arbeid er den vanligste yrkesbakgrunnen blant arbeidssøkere med registrert yrkesbakgrunn (figur 5). Ved utgangen av september hadde 9 100 arbeidssøkere bakgrunn fra et yrke i denne gruppen, hvorav 4 000 hadde bakgrunn innen rengjøringsyrker. Sammenlignet med september i fjor har antallet arbeidssøkere gått ned med 200 personer (-2 %). Nedgangen kom i hovedsak innen samlegruppen «annet arbeid» (-400 personer). For yrker innen kunst, sport og kultur er det derimot nesten 300 flere arbeidssøkere enn for ett år siden.

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant arbeidssøkerne som har registrert en yrkesbakgrunn. 8 800 personer med denne yrkesbakgrunnen var registrert som arbeidssøkere ved utgangen av september. Av disse har 5 100 personer bakgrunn fra butikkarbeid, mens 3 700 har bakgrunn fra annet salgsarbeid. Dette er en yrkesgruppe hvor det kan være grunn til å vente økt ledighet på grunn av at økt rente og høy inflasjon demper husholdningenes kjøpekraft. Så langt i år har det blitt 800 (10 %) flere arbeidssøkere med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid, justert for normale sesongvariasjoner.

Figur 5. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter yrkesbakgrunn. September 2023

Kilde: NAV

Bygg og anlegg

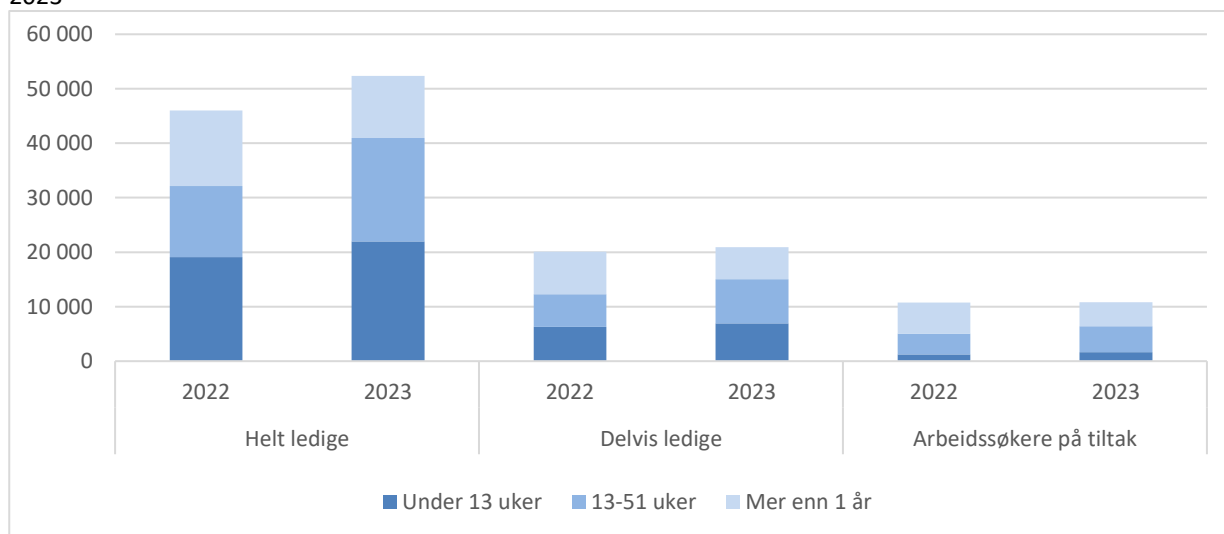
Ved utgangen av september var 7 400 personer med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt arbeidsledig, delvis arbeidsledig eller arbeidssøker på tiltak. Antallet arbeidssøkere med denne yrkesbakgrunnen har økt med 1 800 personer (31 %) siden september i fjor, og dette er

yrkesgruppen hvor ledigheten har økt mest. Økningen er størst for snekkere og tømrere (1 000), fulgt gruppen andre bygningsarbeidere (400 flere).

Tre av fire har vært arbeidssøkere under ett år

62 400 personer har vært registrert som arbeidssøkere hos NAV i under ett år, noe som utgjør 74 prosent av arbeidssøkerne. Over halvparten av arbeidssøkerne har vært registrert i mindre enn seks måneder. Sammenlignet med september i fjor er det nå 12 900 flere som har vært arbeidssøkere i under ett år. Samtidig er det 5 700 færre som har vært arbeidssøkere i over ett år.

Figur 6. Antall arbeidssøkere fordelt på arbeidssøkerstatus og arbeidssøkervarighet. September 2022 og september 2023

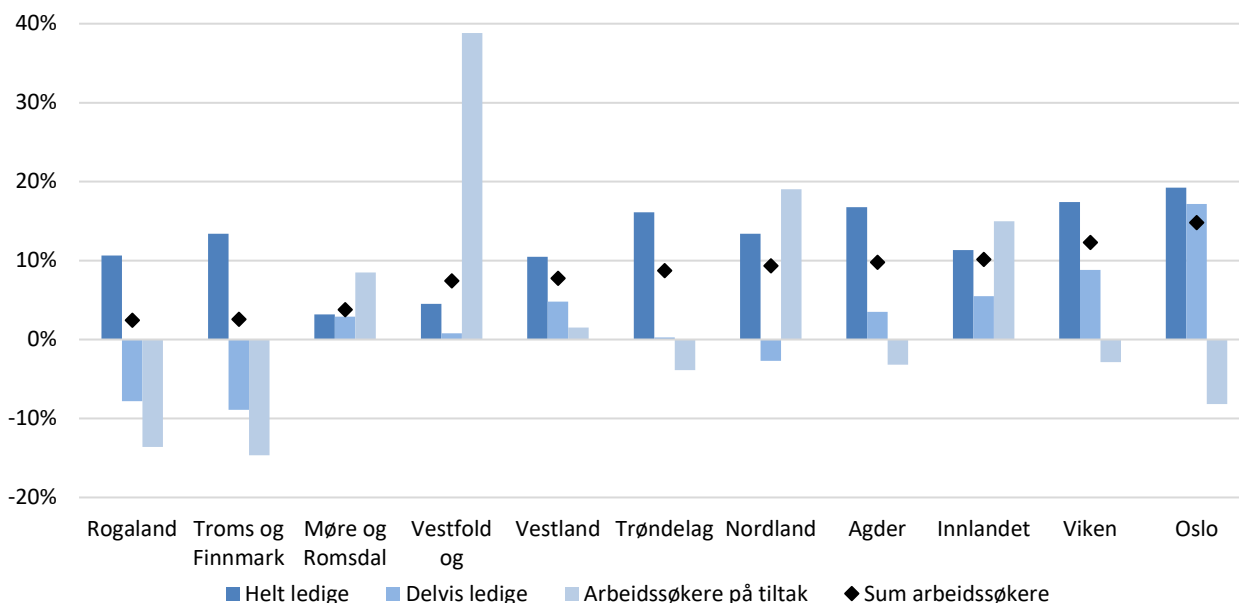
Kilde: NAV

Størst økning i Nordland

Justert for normale sesongvariasjoner økte antallet arbeidssøkere i fire fylker fra august til september. Den relative økningen var størst i Nordland, med fire prosent. I Innlandet og Møre og Romsdal gikk antallet arbeidssøkere ned, mens det holdt seg stabilt i de resterende fylkene.

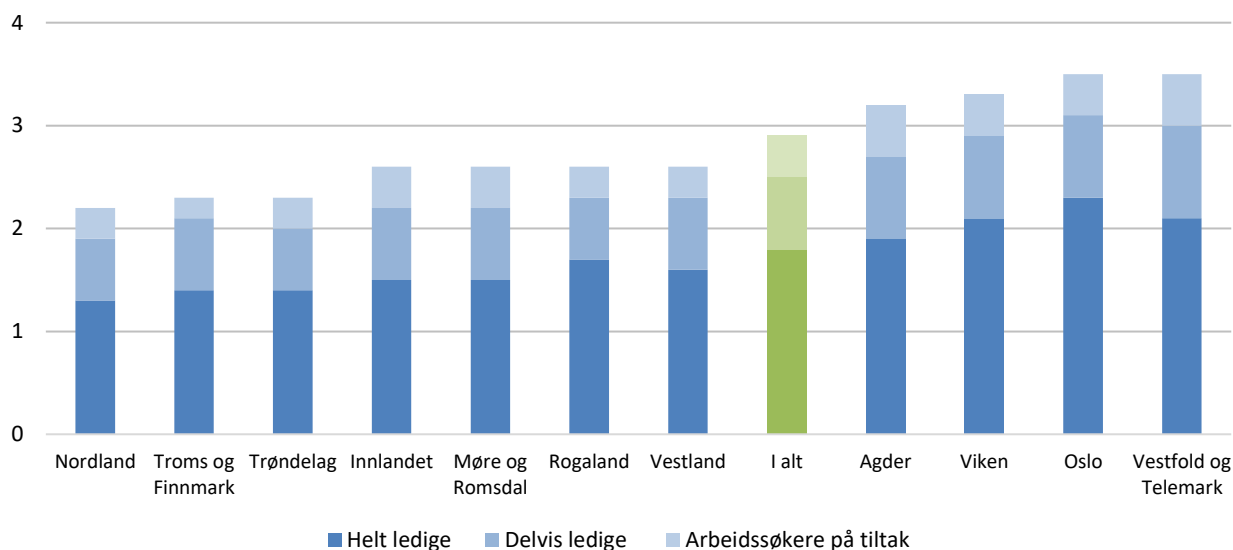
Sammenlignet med september i fjor har antallet arbeidssøkere økt i alle fylker (figur 7). Økningen er størst Oslo og Viken, med henholdsvis 15 og 12 prosent. Andelen arbeidssøkere er høyest i Vestfold og Telemark, hvor 3,6 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV (figur 8). Nordland har lavest andel, med 2,2 prosent.

Figur 7. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter fylke. September 2022 –september 2023

Kilde: NAV

Figur 8. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter fylke. September 2023

Kilde: NAV

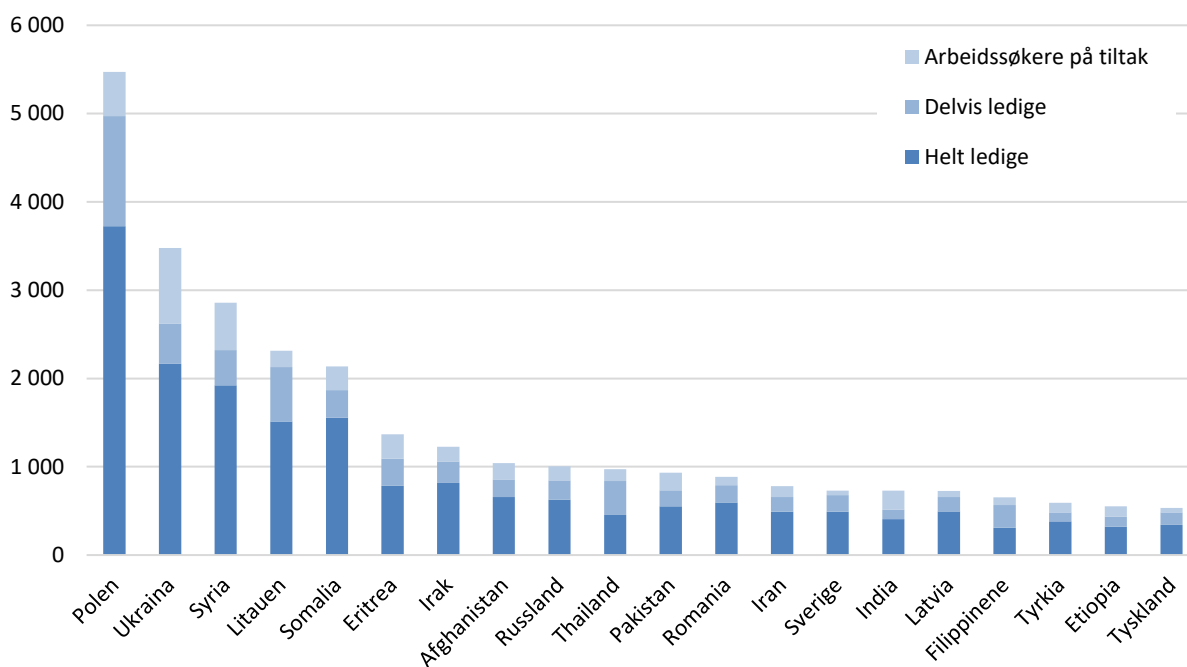
Nesten halvparten av arbeidssøkerne har innvandrerbakgrunn

47 prosent av de som er registrert som helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av september er innvandrere³, noe som utgjør 39 600 personer. Sammenlignet med september i fjor har antallet arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn økt med 5 400 personer (16 %), mens antallet arbeidssøkere uten innvandrerbakgrunn har økt med 1 900 personer (4 %).

³ Fra 2022 bruker NAV opplysninger mottatt fra SSB til å definere *innvandrere* i arbeidsmarkedsstatistikken. Dermed følges [definisjonen SSB bruker for innvandrere](#). Se punkt 4.2.9 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for nærmere informasjon.

Figur 9 viser de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkende innvandrere. Personer fra disse 20 landene utgjorde 73 prosent av arbeidssøkerne med innvandrerbakgrunn. Ved utgangen av september er Polen (5 500), Ukraina (3 500) og Syria (2 900) de tre største gruppene. Antallet arbeidssøkere fra Ukraina har økt betydelig det siste året, og det er ikke lenger siden enn i september i fjor at Ukraina ikke var blant de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn. Økningen henger naturlig nok sammen med økningen i antall asylsøkere fra Ukraina etter at krigen startet i fjor.

Figur 9. Antall innvandrere registrert som helt ledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis ledig hos NAV, etter fødeland. De 20 vanligste fødelandene er vist. September 2023

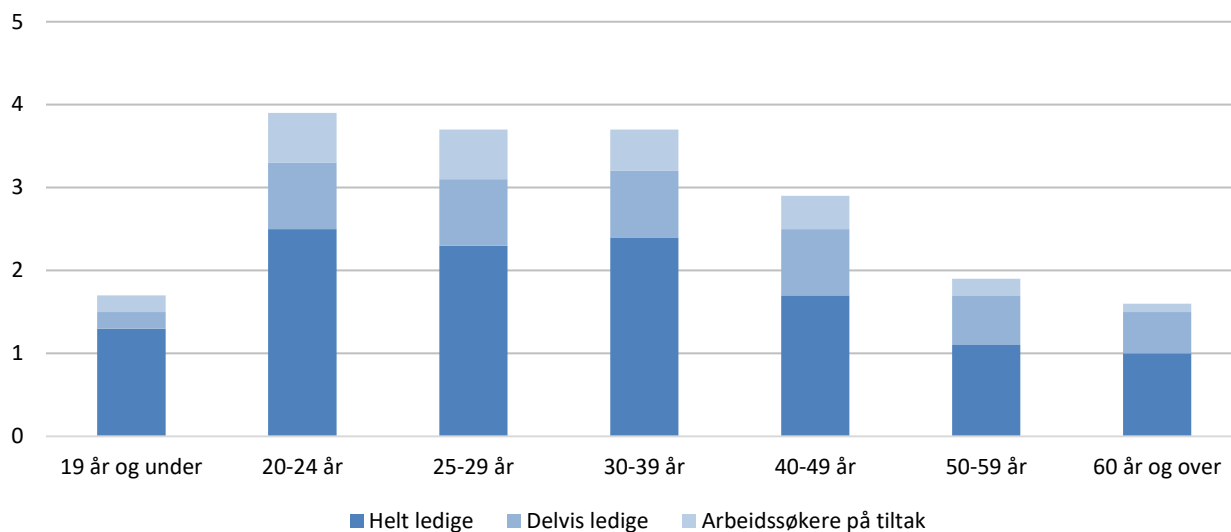
Kilde: NAV

Høyest ledighet for unge

Andelen arbeidssøkere er høyest blant personer i alderen 20-24 år, hvor 3,9 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere. Andelen arbeidssøkere er lavest for de under 20 år og de som er 60 år eller eldre, med 1,7 prosent (figur 10).

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere gått noe ned blant personer over 50 år, justert for normale sesongvariasjoner. For de under 50 år gikk antallet litt opp, og relativt mest for de under 20 år med en økning på 1 prosent.

Figur 10. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter alder. September 2023

Kilde: NAV

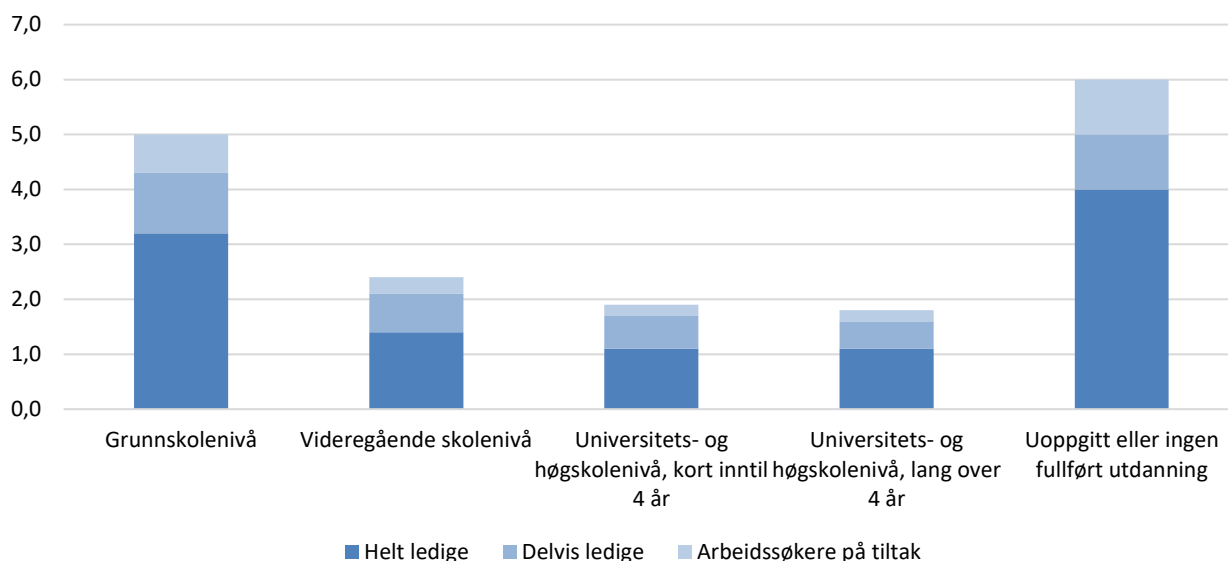
En av tre arbeidssøkere har ikke fullført videregående opplæring

Arbeidsledigheten er høyest for personer med kun grunnskole eller uten registrert utdanning (figur 11). For disse gruppene var henholdsvis 5,0 og 6,0 prosent av arbeidsstyrken registrert som arbeidssøkere hos NAV ved utgangen av september.⁴ Det er mer enn dobbelt så høy andel som for de med fullført videregående eller høyere utdanning. Andelen er lavest for de som har fullført mer enn fire års høyere utdanning, hvor 1,8 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV.

De med grunnskole eller videregående som høyeste utdanning utgjør de største gruppene av arbeidssøkerne i antall personer. En av tre arbeidssøkere i september stod med grunnskole som høyeste fullførte utdanning (25 800 personer). Inkluderer vi de med ukjent eller ingen fullført utdanning utgjør de to gruppene 45 prosent av arbeidssøkerne. 24 400 personer hadde videregående som høyeste fullførte utdanning.

⁴ Fram til 2022 fordelte NAV arbeidssøkere etter høyeste påbegynte utdanningsnivå. Fra 2022 benytter NAV opplysninger fra SSB til å definere utdanning. Dermed bruker vi [definisjonen SSB bruker på utdanning](#). Se punkt 4.2.10 i [Om statistikken - Arbeidssøkarar - nav.no](#) for mer informasjon.

Figur 11. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter fullført utdanningsnivå. September 2023

Kilde: NAV

Fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft

I løpet av september ble det registrert 34 000 nye ledige stillinger på arbeidsplassen.no. Det tilsvarer 1 800 nye stillinger per virkedag. Sammenlignet med september i fjor ble det i år registrert 14 prosent færre ledige stillinger per virkedag. Antallet ledige stillinger er likevel fortsatt på et høyt nivå sammenlignet med årene før pandemien. Det ble lyst ut flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (8 900), butikk- og salgsarbeid (3 400), samt reiseliv og transport (2 900) i september. Sammenlignet med september i fjor er det færre nye ledige stillinger innen alle yrkesgrupper, med unntak av barne- og ungdomsarbeid, helse, pleie og omsorg, samt undervisning. Nedgangen er størst for meglere og konsulenter (-41 %), ingeniør- og ikt-fag (-31%), samt kontorarbeid (-29 %).

Spesielle forhold

Delvis ledige

En gjennomgang av data fra meldekortene de arbeidsledige sender inn til NAV, viser at om lag 17 prosent av de delvis ledige har arbeidet mer enn 35 timer i gjennomsnitt de siste to ukene. Andelen i september 2023 er på samme nivå som i september 2022. Dette vil både være personer som har skiftende arbeidstid og personer som er tilbake i arbeid, men som fremdeles sender inn meldekort. Antallet delvis ledige kan dermed være noe for høyt i statistikken til NAV. For nærmere forklaring om øvrige endringer, se [Om statistikken](#).

For nærmere forklaring om andre endringer, se [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#)

Arbeidsstyrke

Til og med 2021 har NAV benyttet arbeidsstyrketall basert på SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Fra 2022 ble dette endret til registerbaserte tall fra SSB, kombinert med tall på registrerte arbeidssøkere fra NAV. For arbeidsstyrken fordelt på yrke ble grunnlaget endret fra sysselsatte til lønnstakere. Dette fører blant annet til at arbeidsstyrken for yrkesgruppen «Jordbruk, skogbruk og fiske» blir for liten og ikke kan benyttes. Dette tallet er derfor stjernet ut i rapportene.

Se punkt 4.2.7 og kapittel 5 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for mer informasjon.